

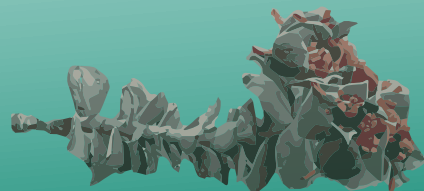

Quins són els trets més rellevants?

L'espècie depèn dels insectes (dípters i formigues) per a la producció de llavors. Al camp, aproximadament el 50% dels fruits avorten i cada individu reproductor produeix una mitjana de 5 llavors a l'any. Les llavors entren en dormició i això permet la formació d'un banc de llavors de sòl, preparat per germinar en un futur.

Ocupa zones obertes amb poca vegetació i les espècies acompanyants més abundants en cobertura són el romaní, el càrritx i altres gramínies. S'han identificat fins a 36 espècies de flora acompanyant, amb una elevada proporció d'endemismes (42% són endèmiques de les Balears) i 7 de les quals són amenaçades d'extinció. Es tracta, per tant, d'una zona amb un elevat valor biològic.

El sòl es caracteritza per ser molt pobre en nutrients i molt pedregós, el que explica que la cobertura vegetal sigui tan baixa. D'altra banda, el microclima de la zona presenta oscil·lacions de la temperatura molt importants entre l'estiu i l'hivern.

Quines accions de conservació són necessàries?

Accions de conservació *in situ*.

Disminuir els factors d'amenaça que afecten l'espècie: gestionar la sobrepoblació d'ungulats de la zona; informar de la importància de no sortir-se del sender per motius de conservació de la biodiversitat mitjançant la instal·lació de panells informatius; i augmentar el nombre d'individus reproductors als dos nuclis poblacionals.

Accions de conservació *ex situ*.

Garantir la conservació de llavors en bancs de germoplasma.

Accions de recerca.

Fer un seguiment demogràfic a llarg termini als dos nuclis poblacionals i un estudi genètic per garantir que la població introduïda al Puig Major conserva la diversitat genètica de la població natural; i aprofundir en els estudis de biologia reproductiva de l'espècie dirigits a millorar les estratègies de gestió.

Autors del text:

Joana Cursach, Antoni Josep Far, Eva Moragues, Miquel Capó i Juan Rita

Autors de les fotografies:

Joana Cursach i Juan Rita

Amb el suport de:

GOBIERNO DE ESPAÑA

MINISTERIO PARA LA TRANSICIÓN ECOLÓGICA

Fundación Biodiversidad

Universitat
de les Illes Balears

Euphorbia fontqueriana, la lletrera del Massanella

Departament
de Biologia

Laboratori
de Botànica

G CONSELLERIA
O MEDI AMBIENT
I I TERRITORI
B DIRECCIÓ GENERAL
/ ESPAIS NATURALS
I BIODIVERSITAT

On es troba?

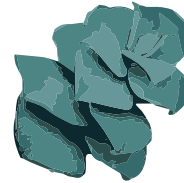
És una espècie exclusiva de la Serra de Tramuntana i té una àrea de distribució molt reduïda, es coneix a una única localitat natural al massís del Massanella. Habita clars de matollars de muntanya i vessants pedregosos, a 1100-1200 m d'altitud.

Com es pot reconèixer?

És una planta perenne que s'alça uns pocs centímetres del sòl (5-10 cm) i té una tija subterrània de la qual brosten unes poques branques (generalment, una o dues) sovint ajagudes al terra. Les tiges i les fulles, quan es trenquen, desprenen una lletrada, típic de les espècies de la família. Floreix a mitjans de primavera i dispersa les llavors a principis d'estiu. Les flors es reuneixen en una estructura característica, el ciati, portadora de glàndules nectaríferes que en aquesta espècie són de color porpra. Els fruits són secs i s'obren a la maduresa, i contenen fins a 3 llavors.

Per què està amenaçada?

Els factors d'amenaça estan relacionats tant amb la biologia de la pròpia espècie com amb agens externs antròpics. Per una banda, la reduïda àrea de distribució, una sola localitat natural, el reduït nombre d'individus (menys de 2000) i la baixa taxa de regeneració natural amenacen la supervivència de l'espècie a la natura. A més, la lletrada té baixes concentracions de compostos químics com a defensa front a l'herbivorisme per cabres i ovelles (ungulats). Per altra banda, l'alteració de l'hàbitat a causa de l'elevada freqüentació de senderistes i ciclistes (als anys 90 es va construir un sender que passa literalment per damunt de la població) i l'elevada densitat d'ungulats (que impacten tant erosionant l'hàbitat com depredant les plantes) representen un risc considerable.

Què s'ha fet per protegir-la?

Euphorbia fontqueriana és catalogada en Perill d'Extinció (BOIB 131, 26 d'octubre de 2017). Donada la situació crítica de l'espècie, el Servei de Protecció d'Espècies de la Conselleria de Medi Ambient i Territori ha dut a terme la creació d'una nova població al vessant sud del Puig Major l'any 2014. A curt termini, la població persisteix i s'han observat fenòmens de regeneració natural, encara que cal un seguiment a llarg termini per garantir l'èxit de l'actuació.

Actualment, es disposa d'un mapa d'elevada precisió (amb un marge d'error inferior a 5 cm) del conjunt de la població i s'han establert 4 parcel·les permanents (10 x 10 m) per al seguiment demogràfic de la població natural a llarg termini.

